

Nr 32.

Utlåtande i anledning av väckta motioner om viss ändring av villkoren för erhållande av statsbidrag till förrättningar enligt lagen om delning av jord å landet.

(2:a avd.)

I två inom riksdagen väckta, till jordbruksutskottet hänvisade likalydande motioner, nämligen I: 109 av herr *Andersson, Lars*, och II: 178 av herr *Johansson* i Norrfors och herr *Stenvall*, har hemställts, »att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla, att Kungl. Maj:t ville utarbeta sådana ändrade bestämmelser angående villkor för erhållande av statsbidrag till förrättningar enligt lagen den 18 juni 1926 om delning av jord å landet, att bidrag må utgå till kostnader för förrättning, som icke fått fullföljas, enär förrättningsmännen eller skiftesdomstol vägrat tillstånd».

Beträffande de skäl som anförts till stöd för nämnda yrkande hänvisas till motionerna.

Utskottet har i vederbörlig ordning införskaffat utlåtande i ärendet från lantmäteristyrelsen.

Bestämmelserna angående villkor för erhållande av statsbidrag till förrättningar enligt lagen den 18 juni 1926 (nr 326) om delning av jord å landet återfinnas i kungörelsen i ämnet den 22 juni 1928 (nr 295) i vissa delar ändrad genom kungörelserna nr 83/1935, 256/1939 och 327/1941.

Statsbidraget må utgå vid avstyckning med högst sjuttiofem procent och vid övriga förrättningar enligt jorddelningslagen med högst sextio procent av det belopp, som på fastigheten eller ägolotten i fråga belöper av dels det lantmätaren för förrättningen enligt gällande lantmäteritaxa tillkommande arvodet, inberäknat lösen för karta och handlingar, dels ock ersättning som må ha utgått till särskilt, på grund av stadgandet i 2 kap. 2 § jorddelningslagen vid förrättningen tillkallat sakkunnigt biträde. Till kostnaderna för hantlangning, gränsmarkering o. d. samt till godemänsersättningar utgår däremot intet bidrag. Bestämmelserna äro avfattade på sådant sätt, att bidrag ansetts icke kunna beviljas till kostnaderna för förrättningar, som ej fastställts.

Statsbidragen, som beviljas av lantmäteristyrelsen, utgå från det å riksdagen under nionde huvudtiteln anvisade förslagsanslaget till Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.: Bidrag till jorddelningsförrättningar.

Vid 1946 års riksdag hemställdes i motionen II: 322, att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t anhålla om utarbetande av förslag till sådana ändrade

bestämmelser angående villkor för erhållande av statsbidrag till förrättningar enligt lagen den 18 juni 1926 om delning av jord å landet, att bidrag må utgå jämväl till kostnader för förrättning, som på grund av jordpolitiska skäl icke kunnat fastställas.

Jordbruksutskottet, till vilket nämnda motion hänvisats, inhämtade yttrande över densamma från lantmäteristyrelsen, som därvid förklarade sig icke kunna tillstyrka bifall till motionen. Styrelsen ville emellertid förorda möjlighet till bidrag till sådana kostnader, som föranleddes därav att frågan om tillstånd till begärd jorddelning i vissa fall behöfde genom underställning till ägodelningsrätt prövas innan förrättningen fortsattes. Då den jordpolitiska kontrollen vid jorddelning avsåge att trygga ett allmänt intresse, syntes det styrelsen ej oberättigat att statsbidrag kunde erhållas till dylika kostnader som åsamkades jordägare för att erhålla kännedom om huruvida en önskad jorddelning kunde lagligen tillåtas.

I sitt över motionen avgivna utlåtande, nr 48, anförde jordbruksutskottet bland annat, att utskottet funne det lämpligare, att de i motionen anförda synpunkterna bleve föremål för behandling i ett större sammanhang i samband med de förslag i avseende å den framtida jordbrukspolitiken som kunde komma att framläggas av 1942 års jordbrukskommitté. Med hänsyn härtill hemställde utskottet, att motionen icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Riksdagen biföll utskottets hemställan.

Lantmäteristyrelsen har i sitt yttrande över de nu till behandling föreliggande motionerna anført i huvudsak följande:

I förevarande motioner ha motionärerna upptagit lantmäteristyrelsens i dess utlåtande över motionen II:322 vid 1946 års riksdag framförda förslag om statsbidrag till kostnaderna för sådan sökt jorddelningsförrättning, som vid underställning till följd av jorddelningsmyndighets beslut förklarats icke kunna tillåtas. Styrelsen har kunnat konstatera, att underställningsinstitutet de senare åren kommit till ökad användning ej minst i de norra länen. Detta måste anses som en lycklig utveckling. Därigenom hindras att kostnader nedläggas på arbeten, som, därest fastställelse vägras, bliva till ingen nytta. Givet är att de skärpta och delvis nya regler för fastighetsbildningen, som kunna bliva antagna vid innevarande års riksdag, komma att ytterligare vidga användningen av underställning. Med hänsyn till de ingående utredningar, som ofta måste föregå ett ställningstagande till frågan om en begärd ändring i gällande fastighetsindelning bör tillåtas, kunna kostnaderna särskilt vid skiften uppgå till 150—200 kronor, vilka kostnader, om jorddelningen icke tillåtes, oftast falla på sökanden ensam. Styrelsen skulle på grund av det anförda vilja förorda bifall till motionerna. Emellertid föreligger ett behov av en allmän översyn av bestämmelserna om statsbidrag till lantmäteriförrättningar. Detta behov aktualiseras därav att statsbidragsbestämmelserna böra sättas i samklang med reglerna för den ekonomiska medverkan staten kan vilja giva för jordbrukets yttre och inre rationalisering. I propositionen nr 75 till innevarande års riksdag angående riktlinjerna för den framtida jordbrukspolitiken har chefen för jordbruksdepartementet (s. 278) jämväl erinrat härom och förklarat sig ämna hos Kungl. Maj:t hemställa, att lantmäteristyrelsen måtte erhålla i uppdrag att före-

taga en översyn av bestämmelserna om statsbidrag till förrättningar enligt lagen om delning av jord å landet. Givet är att styrelsen därvid kommer att upptaga frågan om möjlighet till statsbidrag i det avseende som i motionerna avses.

Utskottet. De i förevarande motioner anförda synpunkterna finner utskottet i flera avseenden behjärtansvärda. Såsom i det föregående antytts har emellertid chefen för jordbruksdepartementet i propositionen nr 75 till årets riksdag angående riktlinjerna för den framtida jordbrukspolitiken m. m. uttalat, att bestämmelserna om statsbidrag till förrättningar enligt lagen om delning av jord å landet syntes böra överses i syfte att anpassa desamma till de allmänna riktlinjer, som kunde komma att fastställas för statens ekonomiska medverkan till den yttre och inre rationaliseringen. Enligt vad utskottet inhämtat pågår för närvarande inom lantmäteristyrelsen en översyn av ifrågasvarande bidragsbestämmelser i av departementschefen angivet syfte. Lantmäteristyrelsen har i sitt i ärende avgivna utlåtande förklarat, att styrelsen vid fullgörandet av nämnda utredningsuppdrag komme att till prövning upptaga frågan om statsbidrag i sådant avseende, som av motionärerna föreslagits. Någon riksdagens åtgärd i anledning av motionerna synes därför icke vara erforderlig.

På grund av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

att de likalydande motionerna I: 109 och II: 178 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 22 april 1947.

På jordbruksutskottets vägnar:

L. TJÄLLGREN.

Närvarande: se under utlåtandet nr 30.